

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

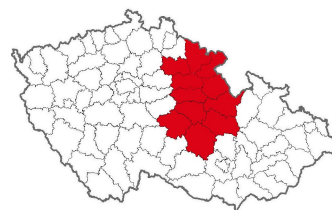
Havlíčkův Brod 24.5.2011
čj. SRS 037411 2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 8 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 16.5.–22.5.2011

1. Počasí

Sledované období lze charakterizovat jako lineární. Na začátku ještě klesaly noční teploty pod 5°C, ale postupně se zvyšovaly až nad 10°C. Stejnou měrou vzrůstaly i hodnoty denních teplot a závěr týdne byl ve znamení hojné bouřkové činnosti s množstvím nerovnoměrných srážek ve formě příchlových dešťů na mnoha místech doprovázených kroupami.

Do současné doby přišla hlášení o krupobití z okresů Havlíčkův Brod /lokality Kamenice, Olešná, Horní Krupá a Lučice/, Pardubice /Ostřešany/ a Rychnov nad Kněžnou /lokality Týniště nad Orlicí a Borohrádek/. Naproti tomu jsou místa, kde se srážky pohybovaly v úhrnech téměř nezatelných a došlo tak k dalšímu prohloubení vláhového deficitu.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po škodách způsobených mrazem zřejmě nastane období, kdy přibude hlášení o škodách v důsledku sucha a paradoxně lokálně i následkem extrémních srážek – průtrže a krupobití. První příznaky nedostatku vody byly zaznamenány v lokalitách s písčitými půdami. Byla zahájena sklizeň luk a pícnin na orné půdě. Zatím nejsou hlášeny plošné kritické výskyty chorob a škůdců.

OBILNINY

Stav většiny porostů obilovin je dobrý, rozvoj houbových chorob v důsledku sucha je minimální a pozitivem je i možná včasná aplikace fungicidů. Pozornost si zaslouží výskyt padlí ve spodní části rostlin, který společně s již zmíněným suchem způsobuje redukci slabších odnoží. Vývoj počasí by spíše vyhovoval živočišným škůdcům, ale tak silné výskyty, že by bylo nutné použít chemickou ochranu, nebyly hlášeny.

PŠENICE OZIMÁ (RF 32–43 BBCH)

Slabé napadení porostu stéblolamem pšenice (*Oculimacula yallundae*) bylo zjištěno v okrese Žďár nad Sázavou – lokalita Rovečné.

Lokálně střední výskyt tečkové listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) je hlášen z okresů Ústí nad Orlicí /lokality Vysoké Mýto a Choceň/ a Chrudim. Pouze slabý výskyt byl zjištěn v lokalitě Rovečné /okres Žďár nad Sázavou/.

Přetrvává výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis*) většinou ve slabé intenzitě. Pouze v okrese Svitavy je napadení hodnoceno jako střední a v okrese Ústí nad Orlicí lokálně jako silné. Zde dochází na některých místech /Lukavice, Česká Rybná, Kameničná, Žichlínek a Líšnice/ k žloutnutí spodních listů a odumírání slabších odnoží.

První výskyt **tečkované plevové a listivé skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** byl pozorován na lokalitě Dachov v okrese Chrudim.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Téměř ve všech okresech byly pozorovány nálezy vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)** a okresy Jičín, Chrudim, Náchod a Havlíčkův Brod hlásí zatím pouze slabé výskyty jejich larev.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

První výskyty nymf **kyjatyk osení (*Sitobion avenae*)** byly pozorovány v okrese Jičín / lokalita Chroustov/ a další šíření **kyjatyk travní (*Metopolophium dirhodum*)** bylo zaznamenáno v porostech pšenice na Královehradecku.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 45–59 BBCH)

Lokálně střední výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byly pozorovány v lokalitách Libčany, Kratonohy a Smiřice /okres Hradec Králové/.

Z okresů Havlíčkův Brod / lokalita Lípa/, Svitavy, Ústí nad Orlicí /lokalita Vysoké Mýto/ a Žďár nad Sázavou /lokalita Budeč/ jsou hlášeny lokálně střední výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

Stav ve výskytech **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** je podobný jako u padlí v porostech pšenice ozimé. Téměř v celé sledované oblasti byly pozorovány slabé, lokálně až střední napadení.

Stejný jako u pšenice je i stav ve výskytu **kohoutků (*Oulema sp.*)**.

První nálezy min s larvami **vrtalky ječné (*Agromyza megalopsis*)** jsou hlášeny z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Krásná Hora a Světlá nad Sázavou/ a Pardubice (lokalita Přelouč/.

Lokálně střední výskyty **třásněnek (*Thysanoptera*)** byly sledovány na lokalitě Humburky v okrese Hradec Králové.

ŽITO, TRITIKALE (RF 51-59 BBCH)

Střední až silný výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis*)** přetrvává v porostech na Žambersku okres Ústí nad Orlicí a na Svitavsku.

Na porostech žita a tritikale v k.ú. Lípa /okres Havlíčkův Brod/ zjištěn střední výskyt **třásněnek (*Thysanoptera*)** způsobující částečnou běloklasost.

JEČMEN JARNÍ (RF 29-31 BBCH)

Střední výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byly zaznamenány na Vysokomýtsku a Choceňsku /okres Ústí nad Orlicí/ a na lokalitách Stránecká Zhoř a Dolní Libochová /okres Žďár nad Sázavou/.

Ohniskově střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byl pozorován v k.ú. Vitíněves na Jičínsku. V okrese Ústí nad Orlicí byl zaznamenán projev polní odolnosti proti tomuto patogenu.

První larvy **kohoutků (*Oulema sp.*)** byly pozorovány v okrese Chrudim na lokalitě Svobodné Hamry.

LUSKOVINY

BOB OBECNÝ

První slabý výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán na lokalitě České Meziříčí v okrese Náchod.

HRÁCH SETÝ

Z okresů Svitavy /lokalita Javorník/ a Ústí nad Orlicí /lokalita Choceň/ přišla hlášení o prvních výskytech **kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)**.

OLEJNINY

Lokální krupobití která se vyskytla v závěru týdne mohla způsobit poškození šešulí řepky ozimé, což by bylo vstupní branou pro choroby a škůdce. Zatím rozsah škod není znám. Již zmiňované suché počasí má za následek zřejmě i sníženou účinnost půdních herbicidů v porostech maku a jsou zaznamenány zvýšené výskyty různých druhů plevelů – pozorováno například v okresech Havlíčkův Brod a Jičín.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-71; BBCH)

Z okresu Hradec Králové lokalita Lhota pod Libčany je hlášen lokálně střední výskyt **fomové hniloby brukvovitých (*Leptosphaeria maculans*)**.

Hlášení o prvních výskytech larev **bejломorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** přišla z okresů Jičín /lokality Bílé Poličany/ a Náchod.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách. Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Výskyty **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** jsou celkově slabé, pouze lokálně na okrajích pozemků střední, výjimečně silné.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejломorky kapustové 1 brouk/1 rostliny

při silném výskytu bejломorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

Výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byl zaznamenán v okrese Hradec Králové /lokality Lhota pod Libčany a Praskačka/.

Pozorování se provádí v období od konce dokvétání až ihned po odkvětu, fáze 67 – 69 BBCH. Hodnotí se procento napadených plodenství sto a více mšicemi (počet mšic se odhaduje). Ošetření se provádí při napadení více než 10 % plodenství.

MÁK SETÝ (RF 35-40 BBCH)

Porosty v k.ú. Orel /okres Chrudim/ a k.ú. Vatín /okres Žďár nad Sázavou/ vykazují silné napadení **plísni makovou (*Perenospora arborescens*)**.

Slabý výskyt larev **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** na kořenech rostlin byl pozorován v okrese Jičín – lokalita Milovice.

OKOPANINY

Brambory vzcházejí a zatím nejsou zaznamenány vážnější problémy. Byla již zahájena aplikace insekticidů v množitelských porostech jako důsledek prvního úlovku **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** v sací pasti na stanici ÚKZÚZ Lípa. Některé porosty okopanin vykazují známky lokálně středního až silného zaplevelení zřejmě způsobeného nižší účinností půdních herbicidů jako důsledku nedostatku půdní vlhkosti.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 15-51 BBCH)

K nálezům vajíček mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) na Královéhradecku přibýly další nálezy v okrese Pardubice a to na zahrádkách.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 23-27 BBCH)

Silný výskyt mšice makové (*Aphis fabae*) je hlášen z lokality Humburky v okrese Hradec Králové a první kolonie tohoto škůdce jsou i v porostech na Choceňsku /okres Ústí nad Orlicí/.

V okrese Ústí nad Orlicí je také pozorován slabý výskyt vajíček květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*) – lokalita Choceň a jsou zde i porosty lokálně silně zapleveleny ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*).

KOŘENINOVÁ ZELENINA

KMÍN KOŘENNÝ (RF 61 BBCH)

Na lokalitě České Meziříčí v okrese Náchod byl zjištěn první výskyt larev plochušky kmínové (*Despertasia nervosa*) v květech. Na stejné lokalitě byla pozorována přítomnost vlnovníka kmínového (*Aceria carvi*).

OVOCNÉ DŘEVINY

Téměř z celé oblasti přichází hlášení o zvýšených výskytech různých druhů mšic. Aktivita živočišných škůdců je zřejmá i z úlovků ve feromonových lapácích. Výskyty chorob jsou spíše lokální.

JABLOŇ (RF 65-69 BBCH)

V lokalitě Lužany /okres Jičín/ byl zaznamenán výskyt padlí jabloňového (*Podosphaera leucotricha*).

Jsou hlášeny první úlovky obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*) v okresech Hradec Králové, Chrudim a Náchod.

Různou intenzitu náletů obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) a obaleče jabloňového (*Hedya dimidioalba*) dokládají úlovky ve feromových lapácích.

SLIVOVŇ (RF 69-71 BBCH)

Střední výskyt charakteristických příznaků bakteriální spály růžovitých (*Erwinia amylovora*) na letorostech byl zjištěn v lokalitě Kamenice okres Jičín.

Příznaky virových neštovic slivoně (*Plum Pox Virus*) byly pozorovány na zahrádkách v Hradci Králové.

První a velmi silné úlovky obaleče východního (*Grapholita molesta*) jsou hlášeny z okresu Hradec Králové.

Poškození plodů švestek pilatkami žlutou (*Hoplocampa flava*) a švestkovou (*Hoplocampa minuta*) bylo pozorováno na lokalitě v Předměřicích u Hradce Králové.

BROSKVOŇ (RF 69-71 BBCH)

První výskyty příznaků kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*) na listech je hlášeno z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Kochánov/, Rychnov nad Kněžnou /lokalita Pohoří/ a Jičín /lokalita Lužany/.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl